

Massale bomenkap langs de A59: juridisch correct, ecologisch 'een drama'

Duizenden bomen en struiken zijn al gerooid voor het werk aan de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat. Terwijl de provincie en de aannemer stellen dat ze meer compenseren dan nodig is, zeggen natuurorganisaties dat het gaat om 'een compensatie van niks'. „Ook over tientallen jaren is dit nog een achteruitgang.”

Gert-Jan Buijs Regioverslaggever Bron: BD 27 april 2026, 07:20

De Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL) moet het verkeer tussen Den Bosch-West en Waalwijk verbeteren. Maar het project heeft nog een tweede, even belangrijk doel: de natuur langs de A59 versterken. Precies dáár, zeggen natuurorganisaties, gaat het nu mis.

Langs de A59 en het aansluitende wegennet zijn overal sporen van zware machines te zien. Bomen en struiken liggen tegen de vlakte, meestal om plaats te maken voor op- en afritten, rotondes en andere infrastructuur.

Nu de GOL echt op stoom komt, loopt ook de spanning op. Bij natuurclubs als de Natuur- en Milieuvereniging Heusden en Het Vlijmens Lint is de woede groot. Zij zien grote hoeveelheden groen verdwijnen, terwijl daar volgens hen nauwelijks iets tegenover staat.

Die kritiek werd pas echt scherp sinds de provincie en aannemerscombinatie Mourik-BESIX afgelopen december het zogeheten groencompensatieplan presenteerden.

Volgens de provincie Noord-Brabant gaat de natuur er per saldo juist op vooruit, stelt een woordvoerder. „Voor de GOL planten we meer bomen en meer groen aan dan wettelijk verplicht is. Er worden 758 solitaire bomen gekapt, waarvan voor 615 een vergunning nodig is. Daarvoor komen er 764 terug. Daarnaast wordt 813 are (10 x 10 meter, red.) bosplantsoen gekapt, terwijl 962 are wordt aangeplant. Ook wordt in plaats van de verplichte 6 hectare natuur in totaal 15 hectare nieuwe natuur gerealiseerd.”

'Nog steeds een grote achteruitgang'

Wat de provincie presenteert als ruimhartige compensatie ziet Job van Dooren van Het Vlijmens Lint, vereniging voor erfgoed en groen, totaal anders. Hij spreekt overigens ook namens de Natuur- en Milieuvereniging Heusden. De provinciale rekensom betekent volgens hem 'helemaal niks'.

„Ze kappen hier bomen en bosschages van veertig tot tachtig jaar oud en zetten daar zesjarige boompjes en struiken voor terug”, zegt hij. „Dat wordt gepresenteerd als ruimhartige compensatie, maar ook over tientallen jaren is dat nog steeds een enorme achteruitgang.”

Metten is weten

Volgens Van Dooren zit dat verschil niet alleen in de leeftijd van de bomen, maar vooral in de manier waarop wordt gerekend.

De provincie kijkt naar wat wettelijk moet worden gecompenseerd: vergunningsplichtige bomen en oppervlak bosplantsoen, dat regelmatig gesnoeid wordt. Alles wat daarbuiten valt, verdwijnt gewoon. „Duizenden bomen en struiken die juridisch geen 'boom' zijn, tellen simpelweg niet mee,” zegt Van Dooren. „Maar ecologisch zijn ze wel weg.”

In de praktijk betekent dat volgens Van Dooren dat volwassen bosschages worden afgeboekt als bosplantsoen en worden vervangen door jonge aanplant. „Plotseling heet het bosplantsoen in plaats van bosschage”, zegt hij. „Voor bewoners en voor de natuur verdwijnen daar gewoon bomen van tientallen meters hoog.”

Tientallen jaren achteruit

De provincie, de aannemer en de gemeente Heusden gebruiken geen objectieve meeteenheden die iets zeggen over de hoeveelheid groen, zoals bladerdek, zuurstofproductie, CO₂-opname of bladoppervlak. Van Dooren: „Als je dát zou doen dan zie je onmiddellijk dat de compensatie volstrekt onvoldoende is.”

Dat verschil in rekenen heeft volgens Van Dooren grote gevolgen voor hoe de groencompensatie moet worden beoordeeld. Waar de provincie spreekt over een nettowinst aan groen, zien natuurorganisaties vooral een forse achteruitgang in ecologische kwaliteit. „Je kunt wel zeggen dat je meer bomen plant,” zegt Van Dooren. „Maar je vervangt volwassen natuur door jonge aanplant. Dat mag juridisch kloppen, ecologisch ga je tientallen jaren achteruit.”

‘Jonge bomen gaan langer mee’

Van Dooren snapt best dat je volwassen bomen niet kunt vervangen door volwassen bomen. Dat zegt ook de provinciewoordvoerder. „Compenseren met oude, volwassen bomen is een misvatting. Jonge bomen hebben een grotere overlevingskans en kunnen uiteindelijk langer meegaan.”

Ook het grootschalig terug planten van kleine bomen is volgens de provincie geen oplossing. Bomen hebben ruimte nodig om te groeien en kunnen elkaar anders in de weg staan. Wat nu klein wordt aangeplant, groeit volgens de provincie uit tot bomen met een groot kroonvolume en blijvende ecologische waarde.

‘Aankleding is geen natuur’

Bovendien speelt mee wáár die compensatie plaatsvindt. Veel nieuwe aanplant komt langs wegen, afritten en berm, terwijl het gekapte groen vaak onderdeel was van aaneengesloten structuren. „Een paar struiken langs een randweg zijn geen vervanging voor een volwassen bosschage,” aldus Van Dooren. „Dat is aankleding, geen natuur.”

Overigens is niet elk stuk groen dat verdwijnt, ook automatisch natuur. Ook straatbomen en aanplant met een beperkte natuurwaarde verdwijnen langs delen van het tracé, zoals de ecologisch discutabele robinia's bij de noordelijke afrit van de A59 bij Den Bosch.

Juridisch correct

De kritiek van natuurorganisaties richt zich vooral op het verdwijnen van volwassen, ecologisch waardevolle structuren die decennialang zijn gegroeid.

Tegelijk blijft de vraag hoe die verliezen worden afgewogen. De provincie en de aannemer stellen dat zij juridisch correct en zelfs ruimhartig compenseren. Maar natuurorganisaties wijzen erop dat die compensatie vooral ziet op wat wettelijk moet, terwijl de ecologische rekening elders en later wordt betaald. „Wat nu verdwijnt, komt pas over tientallen jaren enigszins terug,” zegt Van Dooren. „Daarmee doe je geen recht aan bewoners, natuur en landschap.”

Slechte lening

Langs de A59 wordt de groencompensatie netjes afgevinkt volgens de regels. De provincie rekent in aantallen, oppervlak en verplichtingen en komt zo tot de conclusie dat er per saldo zelfs winst is. Tot afgrijzen van de natuurorganisaties.

Zolang die twee werkelijkheden langs elkaar heen blijven lopen, blijft de vraag overeind of 'ruimhartige compensatie' ook betekent dat de natuur er daadwerkelijk op vooruitgaat. „De GOL leent nu een euro van Moeder Natuur en betaalt die terug met vijf cent,” zegt Van Dooren. „De rest moet de tijd maar goedmaken.”

Wat rest is dat Van Dooren hier en daar nog wat bezwaren heeft lopen, over bomen die hier en daar tóch gecompenseerd zouden moeten worden. Die strijd gaat door. Maar in het hele GOL-verhaal zijn het achterhoedegevechten.